ISSN 1995-6134

УДК 340.13+364.446
О.Т. ПАНАСЮК, канд. юрид. наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
І.А. БОГДАН, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЧИ МОЖЕ ЗДІБНІСТЬ ДО ТВОРЧОСТІ БУТИ ОБ'ЄКТОМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ?[1]

Ключові слова: *здібність до творчості, об'єкт правового регулювання*

Методологічною основою будь-якого наукового дослідження є презумпція відсутності будь-якої абсолютизації об'єктів дослідження. Виходячи із такої настанови можна було б із здивуванням поставитись до запитання, сформульованого у якості назви, передбачаючи схвальну та позитивну відповідь. Проте, дане питання не є випадковим, оскільки за позитивним твердженням постає необхідність визначення галузевої належності норм, на підставі яких виникають правовідносини з відповідним об'єктом.

Не можна не зазначити, що наукова увага до поняття та сутності творчості зростає. Психологія, соціологія та інші науки не байдужі до творчості як об'єкту дослідження.

У сучасній науковій літературі існує думка, про можливість визначення творчості в чотирьох розуміннях: у філософському аспекті – (Г. Гиргинов, В. Жадько, А. Печчеі, Г. Теплов, В. Цапок та інші), психологічному – (В. Андрієвська, Г. Балл, О. Киричук, Л. Король, О. Лук тощо), педагогічному – (В. Кан-Калик, М. Нікандров, Я. Пономарьов, Н. Посталюк, С. Сисоєва) і професійному (відповідно до вимог кожної конкретної професії).

У філософському розумінні творчість розглядається як певна діяльність людини або колективу людей, що спрямована на створення нових, оригінальних суспільно значущих цінностей (М. Гамезо, І. Домашенко та інші), що відображає найвищу ступінь людської активності щодо створення продукту цієї діяльності і як сукупність особистісних якостей, які характеризують відношення людини до світу і до самої себе. Критерієм такого виду творчості є становлення і розвиток особистості.

У гуманістичній психології творчість розуміється як необхідна для повноцінного життя людини форма її існування (О. Бодальов, А. Маслоу, К. Роджерс, Н. Роджерс та інші). Як зазначається у науковій літературі, такий підхід до творчості зумовлений тим, що «пошук сенсу життя невід'ємно пов'язаний із творчим відношенням людини до дійсності, необхідністю повної реалізації її потенційних можливостей» [1].

Педагогічний підхід до визначення творчості надає С. Сисоєва, яка стверджує, що творчість окремої людини можна розглядати у двох аспектах: як сутність якостей особистості, в яких відображається ставлення до себе і світу, а також спосіб її самоствердження та як діяльність певного характеру, яка відображає вищий ступінь активності людини, спрямованої на подолання певних протиріч відповідно до поставленої мети [2].

Брак власне правових підходів до визначення поняття «творчість», обумовлює необхідність ретельного дослідження вказаних підходів до визначення змісту творчості.

Аналіз ознак творчості під різним кутом зору дозволяє встановити такі характеристики, що забезпечують можливість бути об'єктом правового регулювання. Зокрема, творчість – це *вищий ступінь активності* людини, що проявляється у її *поведінці.* Це певні дії людини, що можуть за певних умов набувати певної юридичної форми. Тобто,

[1] Підставою для такої постановки питання є певний сумнів з боку представників науки цивільного права щодо можливості проведення наукового дослідження за даної темою в межах наукової спеціальності 12.00.05 «Трудове право, право соціального забезпечення. Сприймаючи вияв такого сумніву як значний позитивний стимул для критичного ставлення до власного наукового пошуку та для ґрунтовного розмірковування з приводу об'єкту та предмету такого можливого дослідження, автори дозволили собі використання методу наукової полеміки, передбачаючи її продовження, та очікуючи «зворотній зв'язок», за який заздалегідь висловлюють подяку усім.

ISSN 1995-6134

слід зробити висновок про те, що можливість творчості бути об'єктом правового регулювання обґрунтовується, насамперед, за рахунок цієї обставини.

У якості об'єкту правового регулювання слід результати творчості, які хоча і є іманентної властивістю творчості, набувають самостійного значення у стосунках між людьми. Жодного із науковців-правознавців не здивує очевидне, на перший погляд, припущення про те, що цивілістична наука та цивільне право як система норм має певні «претензії» щодо пріоритетності у сфері правового регулювання відносин, пов'язаних із творчістю. Для того існує багато причин, очевидність яких настільки значна, що практично виключає сумніви у об'єктивності. Зокрема, факт самостійності результатів творчості як об'єкту правового регулювання.

Єдине прийнятне у даному випадку заперечення може викликати «зазіхання» на монопольність у правовому регулюванні. Іншою мовою, яким би значним не був авторитет цивільного права у сфері регулювання відносин, пов'язаних із творчістю, яку б повагу не викликали його наявні здобутки, питання про «першоджерело» змісту правових норм, який визначає їх галузеву належність залишається відкритим.

Сучасна праця (трудові відносини) вимагає вияву творчості. Це іманентна властивість професійної діяльності, яка має значний вплив на зміст відносин з роботодавцем.

Основу цього процесу складає сутнісна зміна природи трудових відносин. Це особливо стосується сутнісної характеристики змісту праці, оцінки такої її властивості як інтелектуалізація. Відповідно виникає потреба докорінної зміни поглядів на нове «обличчя» трудового права. Без сумніву економіка високих технологій потребує зовсім іншого права, ніж економіка димарів [3]. Одним із напрямків зміни доктрини трудового права є визначення тих властивостей творчого процесу (творчості), які дозволяють забезпечити такий рівень правового регулювання, що відповідає вимогам часу.

Об'єктивною основою правового регулювання є суспільний характер творчості, який слід розглядати як з точки зору її результатів так і виходячи із умов організації творчого процесу, у т.ч. специфіки стосунків між учасниками відповідних суспільних відносини.

Творчість є одним із вагомих чинників змістовного наповнення кожного виду праці. Таке твердження є істинним по відношенню до простої некваліфікованої праці, оскільки творчість як ставлення до праці є особистою властивістю особи, яке не відокремлюється від неї, не заперечується та не обмежується. Її прояв набуває форми волевиявлення, а разом з тим, за певних умов може стати правом або/та обов'язком особи.

Вказане твердження є істинним по відношенню до тих видів праці, які складають зміст професійної діяльності особи. Як правило, це складні види праці, які вимагають систематичних зусиль, яким передує тривала професійна підготовка, результати якої отримують якість новизни і т.п. Саме ця «звичайна» повторюваність (систематичність) зумовлює «здатність» до правового врегулювання, саме вона може слугувати критерієм розмежування галузевої належності правових норм, про що хотілось би зазначити окремо.

В сфері стосунків роботодавця та працівника, здатність останнього до творчості відіграє не аби яку роль. В сучасних умовах працівники у багато чому завдяки її наявності та формам її прояву під час праці набувають статус «квазі-працівників», «незалежних працівників» [3]. Традиційна ознака *підпорядкованості* працівника (хазяйський владі, внутрішньому розпорядкові), як сутнісна характеристика трудових відносин – предмету трудового права втрачає свою першорядність.

Процес цей непростий, певною мірою «болючий» для трудового права тому, що фактично на задній план треба поставити ту первородну причину, яка власне обумовила якісну докорінну зміну поглядів на природу деяких цивільно-правових договорів, сприяла появі трудових договорів у сучасному розумінні та врешті-решт завершила формування трудового права як самостійної галузі.

При цьому слід додати, що публічно-правовий вплив на трудові відносини, що полягає у цілеспрямованій правовій регламен-

ISSN 1995-6134

тації відносин між роботодавцем і працівником, залишилася незмінним незалежно від того, яку роль відіграє ознака підпорядкованості при характеристиці природи трудових відносин як предмету трудового права.

Як зазначалось вище, визначення властивостей творчості як об'єкту правового регулювання пов'язано із проблемою галузевої належності відповідних норм, зокрема, це має прояв у встановленні співвідношення цивільного права та трудового права. Частіше за все зазначене питання постає під кутом зору співвідношення авторського права та трудового права.

Встановлення вказаного співвідношення не просте завдання, яке ускладнюється тією обставиною, що традиційний підхід для визначення міжгалузевої правової диференціації за допомогою предметної ознаки не дає належних результатів. Проста констатація самостійності *відносин пов'язаних із творчістю* не дає чіткої уяви про галузеву належність норм, що їх регулюють. Наявні певні підстави для ствердження безпосереднього зв'язку таких понять як праця та творчість.

Обумовлюється такий зв'язок перш за все семантичним значенням цих слів. Зокрема, «праця» у відповідності до тлумачних словників визначається як сукупність цілеспрямованих дій, що потребують фізичної або розумової енергії та мають своїм призначенням створення матеріальних та духовних цінностей [4, с.919]. Одночасно «творчість» розглядається як цілеспрямована діяльність, направлена на створення нових матеріальних та духовних цінностей [5, с.54]. В такому розумінні праця і творчість є взаємопов'язаними та взаємообумовленими явищами.

Крім того, і творчість і праця спрямовані на перетворення навколишнього світу і самої людини як діючого суб'єкта. Відмінність праці та творчості полягає в тому, що праця в цілому може бути продуктивною і репродуктивною. В той час як творчість виявляється тільки у взаємозв'язку продуктивного і репродуктивного елементів і включає не тільки результативні дії, а й мотиви, відношення, погляди, переживання, самосвідомість та інші форми прояву людських якостей, які можуть і не приводити до певного чітко визначеного результату як такого.

Пояснити це можна насамперед тим, що саме мотиви людини є основою творчості як діяльності (поведінки). Звертаючи увагу на різницю між поняттями «праця» та «творчість» можна відмітити, що творчості як поведінці та/або як результату діяльності (праці) притаманна така характеристика як новизна в найширшому розумінні.

Науковці стверджують, досліджуючи педагогічну творчість, що слід виокремлювати новизну об'єктивну (для всього суспільства) і суб'єктивну (для окремої людини). Проте, у суспільстві, де людина є найвищою цінністю, результати творчої діяльності будуть завжди соціально значущими: чи то стосується об'єктивного нового результату, чи то будуть зрушення у творчому розвитку окремої людини [2].

Враховуючи такий безпосередній зв'язок «праці» та «творчості», слід провести аналогію із постановкою питання про зміст поняття «*відносини, пов'язані із працею*». Певні дискусії з цього приводу в науці трудового права дали практично однаковий результат, зокрема, висновок про те, що предмет трудового права складають не усі відносини пов'язані із працею, а лише їх певний вид [3], зокрема, трудові відносини, що виникають у результаті укладення трудового договору, і до якого входять також відносини, тісно пов'язані з трудовими відносинами та які існують для забезпечення функціонування останніх [6]. Саме ці ознаки визначають природу відносин як трудових (суспільно-трудових відносин).

У такій площині відбувається розмежування цивільно-правового регулювання та трудоправового регулювання відносин, пов'язаних із працею. Об'єктивною підставою необхідності такого розмежування слугують положення Цивільного Кодексу України (надалі – ЦК). Так, відповідно до статті 9 ЦК, його положення застосовуються до врегулювання трудових та сімейних відносин, якщо вони не врегульовані іншими актами законодавства.

Аналізуючи зміст цієї норми, можна зробити висновок-припущення про те, що оскільки норми трудового законодавства не регу-

ISSN 1995-6134

люють відносини щодо творчої діяльності (відповідно, відносин, пов'язаних з реалізацією особою здібностей до творчості), то правове регулювання повинно здійснюватись нормами цивільного права. Це твердження повинно залишитись лише припущенням, яке спростовується простим аналізом змісту норм трудового права та окремих положень його доктрини, про що частково мова йтиме далі.

Разом із тим, привертає увагу певна суперечність норм Цивільного кодексу. Мова, йде про зв'язок об'єктів правового регулювання та прав, що виникають по відношенню до таких об'єктів. Мається на увазі зміст ст.11 ЦК, що визначає підстави виникнення цивільних прав та обов'язків, серед яких є створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

Розширене тлумачення терміну «створення» можне стати підставою для висновку про те, що регулюється процес виникнення певних творів. але, такий висновок суперечить змісту ст.418 ЦК, яка визначає право інтелектуальної власності, насамперед, як право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності.

Тому «створення», в контексті цивільно-правового регулювання, слід розглядати не як процес (діяльність тощо), а як фактичне виникнення об'єкту (продукту), який відповідає умовам правової охорони згідно цивільного законодавства, та по відношенню до якого виникають цивільні права та обов'язки.

Процес творчої діяльності (по суті праця працівника) знаходить регламентацію як самостійний об'єкт правового регулювання як певна поведінка. в такому розумінні це об'єкт трудових правовідносин, якому притаманні усі сутнісні ознаки – виконання трудової функції, підпорядкування (або субординація), включення у первинний осередок суспільної організації праці – трудовий колектив.

В обґрунтування цього висновку слід додати посилання на п.2 ст.1 ЦК, де визначаються межі цивільно-правового регулювання шляхом встановлення кола відносин, до яких цивільне законодавство не застосовується, в тому числі до майнових відносин заснованих на владному підпорядкуванні однієї сторони другій стороні, якщо інше не встановлено законом. при цьому, слід зробити висновок про те, що трудова поведінка (дії працівника), хоча і не передбачені актами цивільного законодавства, все-таки породжують цивільні права та обов'язки.

Цей висновок підтверджують положення ст.429 ЦК, зокрема, особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт. майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором.

Опоненти, прочитавши вказані висновки, можуть почати апелювати до положень вказаних вище щодо зміни природи трудових відносин, зниження або втрати значення такої їх ознаки як підпорядкованість (субординація) сторін – працівника та роботодавця.

Однак, як стверджує В.І. Щербіна, динаміка предмету трудового права має напрямок до більш загальної сутнісної характеристики, зокрема, є підстави для того щоб визнати основою предмету трудового права відносини, що пов'язані із застосуванням людиною здібності до праці [7].

Враховуючи взаємопов'язаність та взаємообумовленість таких понять як «праця» та «творчість» при подальшому аналізі можна зробити висновок, що здібність до творчості є іманентною ознакою здібності до праці. За своїм змістом здібність до творчості є передумовою набуття знань, вмінь, навичок, досвіду, які використовуються при виконанні трудової функції працівником (тобто роботи за певною спеціальністю, професією, кваліфікацією) та/або набуття нових знань, вмінь, навичок, досвіду. В такому контексті, здібність до творчості є основою набуття професії, кваліфікації, спеціальності та проявляється в саме поведінці працівника, що робить можливим виступати здібності до творчості об'єктом правового регулювання як елемент трудової поведінки.

ISSN 1995-6134

Бажаючи дослідити здібність до творчості у діалектичній єдності з іншими галузями права, необхідно співвіднести здібність до творчості як об'єкт правового регулювання трудовим правом та особисті немайнові права як правову категорію цивільного права. Зокрема, цікавить питання про те, чи може здібність до творчості бути особистим немайновим правом, а відтак і об'єктом цивільно-правового регулювання.

Особисті немайнові відносини виникають у суспільстві з приводу особистих немайнових благ, характеристика та перелік яких наведені у ст.201 ЦК. Згідно змісту частини 1 зазначеної статті, особистими немайновими благами, які охороняються цивільним законодавством є: здоров'я, життя, честь, гідність і ділова репутація; ім'я (найменування); авторство; свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, а також інші блага, що охороняються цивільним законодавством. Дане нормативне положення дає підстави вважати, що авторство та свобода творчості, які по суті є проявом здібності особи до творчості є *особистим нематеріальним благом*, а в подальшому можуть стати особистим нематеріальним правом. В такому контексті можна зробити висновок, що і здібність до творчості може бути особистим немайновим правом та відповідно й регулюватися цивільним правом.

При цьому критерій віднесення того чи іншого об'єкта до особистих немайнових прав вбачається не визначеним, свідченням чого є триваюча досі наукова дискусія в доктрині цивільного права.

На думку О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданчика, таким критерієм є наявність у особистих немайнових відносин таких самих правових ознак, що й у майнових відносин. При цьому зазначають, що цивільне право зі своїм методом правового регулювання, як жодна інша галузь права, виявилося здатним забезпечити реалізацію особистих немайнових прав [8]. Критерій в даному випадку визначається схожістю способів захисту особистих немайнових та майнових прав та правовим статусом їх носіїв.

Ця позиція вбачається хибною, оскільки предмет цивільного права повинен формуватись лише на виокремленні загальної засади, яка і є визначальною для визначення тих чи інших суспільних відносин цивільно-правовими.

Так, на думку Р.О. Стефанчука, такою засадою є приватно-правовий характер вказаних відносин. Тобто це означає, що предметом цивільного права можуть бути лише відносини, які ґрунтуються на юридичній рівності та автономії волі і вільному волевиявленні (диспозитивності) їх учасників (а для майнових відносин факультативною є ознака «майнова самостійність». При цьому така ознака як приватно-правовий характер суспільних відносин є не лише необхідною та достатньою, але й первинною для включення тих чи інших відносин до предмета цивільного права . Саме через цю обставину позиція щодо розширення предмета цивільного права на всі особисті немайнові відносини не узгоджується із необхідністю співвідношення різновиду відносин із галузевим критерієм [9].

Тому, погоджуючись із думкою Р.О. Стефанчука, слід говорити про первинність приватно-правового характеру будь-яких відносин (в тому числі і особистих немайнових) при вирішенні питання щодо їх віднесення до предмета цивільного права. Відповідно більш правильним був би висновок, що цивільне право може регулювати не всі відносини, а лише ті з них, які носять приватно-правовий характер.

Решта ж особистих немайнових відносин, яким не притаманна вказана ознака, повинні регулюватись іншим галузевим законодавством, зокрема, конституційним (відносини щодо свободи думки і слова, вільного вираження своїх поглядів і переконань, участі в управлінні державними справами), трудовим (відносини щодо права на працю, права на відпочинок тощо), екологічним (відносини щодо вільного доступу до інформації про стан навколишнього середовища та вільного отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації тощо) та іншим [9].

Можливість методологічної інтеграції трудового та цивільного права по відношенню до особистих немайнових прав слід використати для обґрунтування експансії трудового права стосовно цивільного. В її основу слід поклас-

ISSN 1995-6134

ти аргументацію, яка використана у свій час професором Л.С. Талем. У загальному вона полягає у тому, що у певний період відносини з приводу використання людиною своїх здібностей до праці, які до певного часу опосередковувались нормами цивільного права, набули нової природи. Для професора Л.С. Таля ознакою нової правової природи була «хазяйська влада» і підпорядкування учасників відносин внутрішньому розпорядкові підприємства. До цього слід додати публічно-правовий вплив на природу трудових відносин. Цей вплив полягав, насамперед, у цілеспрямованій правовій регламентації стосунків між роботодавцем і працівником з боку держави, а це означало посилення втручання з боку держави у приватноправову свободу власника засобів виробництва.

Цивільно-правовий статус власника засобів виробництва зазнав такі обтяження та обмеження, що це вже не були власне цивільно-правові відносини. Сам трудовий договір став більшою мірою публічним договором приєднання конкретної особи до суспільного виробництва у якості працівника. Публічно-правові декларації радянської доби не позбавили трудовий договір приватноправових елементів, які знайшли своє відображення, зокрема, у вченні про суб'єктивне трудове право.

Усе вказане вище дозволяє дійти висновку стосовно того, що твердження про можливість окремого функціонування приватного трудового права та публічного трудового права не є істинним. Це означало б штучне поділення єдиної природи трудового права, яка хоча й поєднує приватноправове та публічно-правове регулювання, є неподільною [10].

Додатковим аргументом на користь регулювання здібності особи до творчості як категорії трудового права є власне законодавство про працю, що дає підстави так стверджувати. В преамбулі Кодексу законів про працю (надалі – КЗпП) у формі припису зазначається, що даний кодекс визначає правові засади і гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної та творчої праці. Подальша конкретизація цього припису в ч.2 ст.21 КЗпП зазначає, що працівник має право реалізовувати свої здібності до продуктивної та творчої праці шляхом укладення трудового договору на одному або одночасно на декількох підприємствах, в установах, організаціях, якщо інше не передбачено законодавством, колективним договором або угодою сторін.

Хоча прямого й однозначного формулювання «здібність особи до творчості» в законодавстві виявлено не було, існує таке поняття як «творчі здібності». В п.2.2. Наказу Головного управління державної служби України від 04.08.2010 р. № 214 «Про затвердження Загальних правил поведінки державних службовців», зазначається, що державний службовець повинен сумлінно виконувати свої службові обов'язки, проявляти ініціативу і творчі здібності, постійно підвищувати професійну кваліфікацію та удосконалювати організацію своєї роботи. Слід зазначити, що в Державному класифікаторі професій серед спеціальних кваліфікаційних вимог до працівників різних професій можна побачити такі вимоги як наявність «музичних здібностей», «сценічних здібностей», «вокальних здібностей» тощо. Зокрема, при прийнятті на роботу бандурист, який зобов'язаний володіти інструментальними здібностями відповідно до спеціальних кваліфікаційних вимог, буде оцінюватись на наявність чи відсутність таких здібностей. У випадку їх відсутності бандурист прийнятий на роботу не буде.

Підсумовуючи вище зазначене, можна стверджувати, що здібність працівника до творчості є об'єктом правового регулювання на підставі того, що наявність чи відсутність тих чи інших здібностей у працівника певної професії створює для нього відповідні юридичні наслідки. Більше того відносини, пов'язані з реалізацією працівником здібності до творчості як і здібності до праці не тільки виступають об'єктом правового регулювання, є основою предмету трудового права.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодалев А. А. О субъективных факторах творческой деятельности человека / А. А. Бодалев, Л. А. Рудкевич // Педагогика. – 1995. – № 3. – С. 19–23.

ISSN 1995-6134

2. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість : монографія / С. О. Сисоєва. – Х. : Каравела, 1998. – 150 с.

3. Киселев И. Я. Новый облик трудового права в странах Запада: прорыв в постиндустриальное общество / И. Я. Киселев // Управление персоналом. – 2002. – № 4.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.

5. Словник української мови. – К. : Наук. думка, 1979. – Т. 10. Т–Ф. – С. 659.

6. Трудове право України: Академічний курс : підручник [для студ. спец. вищ. навч закл.] / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін. ; за ред. П. Д. Пилипенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Ін Юре, 2006. – 544 с.

7. Щербіна В. І. Трудове право України : підручник / Щербіна В. І. ; за ред. В. С. Венедиктова. – К. : Істина, 2008. – 384 с.

8. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – С. 22.

9. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія / Р. О. Стефанчук ; відп. ред. Я. М. Шевченко. – К. : КНТ, 2008. – С. 90–91.

10. Панасюк О. З приводу співвідношення трудового та цивільного права («З поверненням у «лоно» слід зачекати») / О. Панасюк // Право України. – 2009. – № 9. – С. 146–147.

Панасюк О. Т. Чи може здібність до творчості бути об'єктом правового регулювання? / О. Т. Панасюк, І. А. Богдан // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 687–693 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11potopr.pdf

Встановлено, що здібність працівника до творчості є об'єктом правового регулювання на підставі того, що наявність чи відсутність тих чи інших здібностей у працівника певної професії створює для нього відповідні юридичні наслідки. Відносини, пов'язані з реалізацією працівником здібності до творчості, як і здібності до праці, не тільки виступають об'єктом правового регулювання, є основою предмету трудового права.

***

Панасюк О.Т., Богдан И.А. Может ли способность к творчеству быть объектом правового регулирования?

Установлено, что способность работника к творчеству является объектом правового регулирования на основании того, что наличие или отсутствие тех или других способностей у работника определенной профессии создает для него соответствующие юридические последствия. Отношения, связанные с реализацией работником способности к творчеству, как и способности к работе, не только выступают объектом правового регулирования, но и являются основой предмета трудового права.

***

Panasjuk O.T, Bogdan I.A. Whether Ability to Creativity Be Object of Legal Regulation Can?

It is established that ability of the worker to creativity is object of legal regulation on the basis of that presence or absence of these or those abilities at the worker of a certain trade creates for it corresponding legal consequences. The relations connected with realization by the worker of ability to creativity, as well as ability to work, not only act as object of legal regulation, but also are a basis of a subject of the labor law.